रतिमञ्जर्य्युक्ते १रतिबन्धभेदे । काकस्य पदं पदमानम् । २काकपदतुल्यपरिमाणे न० । तत्परिमाणेन शिरसि शिखास्थापनं स्मृतौ विहितम् । काकस्य पदाकारोऽस्त्यस्य अच् । ३काकपदतुल्याकारे ग्रन्थलेखनकाले ऊर्द्ध्वमधोवाभिन्नपङ्क्तिलेखने प्रकृतग्रन्थत्रुटिसूचके ३रेखाविशेषे । लेखकसंप्रदायप्रसिद्धिः ।

काकपर्णी स्त्री काक इव कृष्णं पर्णमस्याः काकमीषज्जलं पर्णेऽस्या वा गौरा० ङीष् । मुद्गपर्ण्यां भावप्र० तस्याः काककृष्णपर्णत्वात् ईषज्जलयुक्तपत्रत्वाच्च तथात्वम् ।

काकपीलु पु० काकप्रियः पीलुः । (कुचिला) कुपीलौ । राजनि०संज्ञायां कन् । तत्रार्थे भावप्रकाशोक्ततद्गुणादि काकतिन्दुकशब्दे उक्तम् ।

काकपुच्छ पुंस्त्री काकस्येव पुच्छो यस्य । कोकिले शब्दरत्ना० । स्त्रियां जातित्वेऽपि संयोगोपधत्वान्न ङीष् । किन्तु "पुच्छाच्चेति" वार्त्ति०वा ङीष् ।

काकपुष्ट पु० काकेन पुष्टः । कोकिले त्रिका० । कोकिल्या हि स्वाण्डस्फोटनाशक्ततया काकाण्डं तन्नीडात् निष्कास्य स्वाण्डं तत्र स्थापयित्वा काकद्वारा स्वाण्डजपोषणात् कोकिलस्य तथात्वम् ।

काकपुष्प न० काकवर्णं पुष्पमस्य । गन्धपर्णे राजनि० ।

काकपेय त्रि० काकैरनतकन्धरैः पीयते पा—यत् "कृत्यैरधिकार्थवचने" पा० ३त० । पूर्णोदकत्वेन प्रशस्ते काकैः पेये नदादौ । "काकपेया नदी" सि०कौ० ।

काकफल पु० काकप्रियं फलमस्य । निम्बवृक्षे राजनि० । तस्य तिक्तत्वेऽपि काकस्य तत्फलप्रियत्वात्तथात्वम् ।

काकबन्ध्या स्त्री काकीव बन्ध्या पुंवत् । काकीवत् एकमात्रपुत्रजननेन बन्ध्यात्वप्राप्तायां स्त्रियाम् काकस्य सकृत्प्रजत्वञ्च काकरुतशब्दोक्तप्रमाणादवसेयम् । "काकबन्ध्या च या नारी मृतापत्या च या भवेत् । बह्वपत्या जीववत्सा सा भवेन्नात्र संशयः" पद्मपु० रामकवचम् ।

काकबलि पु० ४त० । काकेभ्योदेयेरलौ काकरुतशब्दे विवृतिः

काकभाण्डी स्त्री काकस्य ईषज्जलस्य मुखनिस्रावहेतुकस्य भाण्डी क्षुद्रभाण्डमिव । महाकरञ्जे राजनि० । तत्फलसेवनात् मुखात् ईषज्जलस्रावात्तस्यास्तथात्वम् ।

काकभीरु पु० ५त० । पेचके त्रिका० ।

काकमद्गु पु० काक इव कृष्णोमद्गुः दात्यूहे खगे त्रिका० "घृतं हृत्वा तु दुर्बुद्धिः काकमद्गुः प्रजायते" भा०अनु० ५५२० श्लो० ।

काकमर्द पु० काकं मृद्नाति मृद-अण् उप० स० । (माखालशशा) इति ख्याते महाकालवृक्षे राजनि० । ण्वुल् । काकमर्दकोऽप्यत्र रत्नमाला ।

काकमाची स्त्री काकान् मञ्चते मचि—अण् पृषो० नलोपः पा० गौरा०ङीष्, मुग्ध०षण् ईप् । कट्फललतायाम् । (कठेया गुड्कामाइ) इति ख्याते वृक्षे भावप्र० । तत्पर्य्यायगुणाद्युक्तं तत्रैव यथा—"काकमाची ध्वाङ्क्षमाची काकाह्वा चैव वायसी । माकमाची त्रिदोषघ्नी स्निग्धोष्णा स्वरशुक्रदा । तिक्ता रसायनी शोथकुष्ठाशो ज्वररोगजित् । कटुर्नेत्रहिता हिक्काच्छर्दिहृद्रोगनाशिनी" "काकमाचिजनितं मृदुशाकं वेशवारमिलितं शुभवासम् । तप्ततैलतलनेन सुपाकं कैरवाप्य न कृतं मुखवासम्" इत्यत्र वैद्यके असंज्ञायामपि "ङ्यापोरिति" पा०ह्रस्वः इति बोध्यम् । स्वार्थे कन् काकमाचिकाऽप्यत्र ।

काकमातृ स्त्री काकस्य मातेव पोषिका तस्य तत्फलप्रियत्वात् । काकमाच्याम् । राजनि० ।

काकमुद्गा स्त्री काकेन ईषज्जलेन मुदं गच्छति गम-ड । मुद्गपर्ण्याम् अमरः ।

काकयव पु० काकमीषज्जलमत्र तादृशो यव इव नीरसत्वात् । (आगड़ा) इति ख्याते पदार्थे "यथाऽफलाः षण्डतिलाः यथा चर्ममया मृगाः । तथैव पाण्डवाः सर्वे यथा काकयवा इव" भा० १७५ अ० । काकयवा निष्फलतृणधान्यानि" नीलकण्ठः ।

काकरुत न० काकस्य रुतम् । काकशब्दे । काकादिरवादेः भाविशुभाशुभसूचकतया शकुनत्वं यथाह वृह०सं० ९५अ० । "प्राच्यानां दक्षिणतः शुभदः काकः करालको वामे । विपरीतमन्यदेशेष्ववधिर्लोकप्रसिद्ध्यैव । वैशाखे निरुपहते वक्षे नीड़ः सुभिक्षशिवदाता । निन्दितकण्टकिशुष्केष्वसुभिक्षभयानि तद्देशे । नीडः प्राक्छाखायां शरदि भवेत्प्रथमवृष्टिरपरस्याम् । याम्योत्तरयोर्मध्या प्रधानवृष्टिस्तरोरुपरि । शिखिदिशि मण्डलवृष्टिर्नैर्ऋत्यां शारदस्य निष्पत्तिः । परिशेषयोः सुभिक्षं मूषकसम्पत्तु वायव्ये । शरदर्भगुल्मवल्लीधान्यप्रासादगेहनिम्नेषु । शून्यो भवति स देशश्चौराऽनावृष्टिरोगार्त्तः । द्वित्रिचतुःशावत्वं सुभिक्षदं पञ्चभिर्नृपान्यत्वम् । अण्डावकिरणमेकाण्डताप्रसूतिश्च न शिवाय । चौरकवर्णैश्चौराश्चित्रैर्मृत्युः सितैश्च वह्निभयम् । विकलैर्दुर्भिक्षभयं काकानां निर्द्दिशेच्छिशुभिः । अनिमित्तसंहतैर्ग्राममध्यगैः क्षु-